

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף כג

נמרא: מני מתניתין: למדנו במשנה שסוכה על גבי ספינה כשרה, הגמרא מבררת לאיזו דעה הדבר מתאים.

אמר אביי: לכולי עלמא אם הסוכה שעל הספינה אינה יכולה לעמוד ברוח מצויה של יבשה - הסוכה פסולה כי אינה נחשבת לדירה כלל. מאידך אם היא יכולה לעמוד ברוח מצויה של יַם (שהיא כמו רוח שאינה מצויה של יבשה) - לכולי עלמא היא כשרה. המחלוקת היא: כשהיא יכולה לעמוד ברוח מצויה של יבשה, אבל אינה יכולה לעמוד ברוח מצויה של ים - סוכה כזו נחשבת לדירת ארעי ולא לדירת קבע (כי היא לא עומדת ברוח שאינה מצויה של יבשה).

סוכה הראויה לשבעה שמה 'סוכה': אבל סוכה שעל גבי בהמה או על גבי אילן אינה ראויה לכל שבעת הימים, מכיון שבשבת ויו"ט גזרו רבנן שלא לעלות על אילן ובהמה מחשש שמא יתלוש ענף (וגם על גבי בהמה חששו שיתלוש ענף בשביל להכות את הבהמה).

עשאה לבהמה דופן לסוכה: לדעת רבי מאיר כל דבר שיש בו רוח חיים לא עושים אותו דופן לסוכה.

ולא פסין לביראות - בור מים עמוק עשרה העומד ברה"ר דינו כרה"י ואסור לשאוב ממנו מים ולהוציאם לרה"ר בשבת, ותקנו חכמים שאם יעשו בארבע פינותיו ארבע דיומדין - זיוית (כצורת האות י') בגובה עשרה טפחים, שבכל זיוית יש פס ברוחב אמה לכל צד, כך שיש לכל צד אמה מכאן ואמה מכאן - הואים את החלל שביניהם כמחיצות ומותר לשאוב ממנו מים בשבת. לדעת ר"מ לא עושים את הדיומדין הנ"ל מבעלי חיים.

ולא גולל לקבר - 'גולל' הוא כיסוי לארון של מת, והוא מטמא במגע ובאהל. לדעת ר"מ אם עשה גולל מבעל חי אינו נחשב ל"גולל" ואינו מטמא.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

טעמו של רבי מאיר שלא עושים דופן סוכה מבעלי חיים: לדעת אב"י - שמא הבהמה תמות ביום טוב ותיפול, ואין כאן דופן, ולא יקיים מצוות סוכה. לדעת רבי זירא - שמא תברח.

בפיל קשור הם מודים שעושים ממנו דופן, לפי שאף אם הוא ימות ויפול הרי יש בנבלתו גובה עשרה טפחים כשיעור דופן סוכה, וכן אין לחשוש שמא יברח, שהרי הוא קשור. ומחלוקתם כשאינו קשור, שלדעת אב"י עושים ממנו דופן, לפי שאף אם הוא ימות יש בנבלתו עשרה טפחים, ולדעת רבי זירא לא עושים ממנו דופן, שמא יברח.

קושיא: מדוע אב"י לא חושש גם שמא תברח? (= שאם הוא חושש למיתה שאינה מצויה בוודאי שיש לו לחשוש שמא תברח שזה יותר מצוי).

אלא בפיל שאינו קשור הם מודים שלא עושים ממנו דופן, ומחלוקתם בבהמה קשורה, שלדעת אב"י יש לחשוש שמא תמות ותיפול ואין כאן דופן (= שהרי אין בנבלתה עשרה טפחים), ולדעת רבי זירא אין לחשוש שתברח, שהרי היא קשורה.

קושיא: איך אפשר להכשיר בהמה כדופן לסוכה, והרי יש רווח בין רגליה ונמצא שיש פירצה בדופן? תירוץ: הוא ממלא את הרווח בהוצא (= לולבי דקל) ודפנא (= ענפי עצים).

קושיא: והרי יש לחשוש שמא תרבוץ, ונמצא שאין כאן דופן בגובה עשרה טפחים? תירוץ: הוא קושר אותה בחבלים מלמעלה ואינה יכולה לרבוץ.

קושיא: א"כ מדוע אב"י חושש שמא תמות, והרי היא קשורה, ואף אם היא תמות הרי היא לא תיפול וישאר דופן בגובה עשרה טפחים?

תירוץ: יתכן שהוא יעמיד בהמה הגבוהה שבעה טפחים ומשהו בסוכה הגבוהה עשרה טפחים, ונמצא שהיא עומדת בפחות מג' טפחים מהסכך, ואנו אומרים שהסוכה כשרה כעת מדין 'לבוד'. אלא שכשהיא תמות היא תתכווץ מעט אף שהיא קשורה, ונמצא שיש רווח בינה לסכך ג' טפחים, וכבר אין כאן 'לבוד' ואין כאן דופן והסוכה פסולה, והוא לא יבחין בכך.

עד כאן התבאר שלדעת אב"י טעמו של רבי מאיר האוסר להעמיד דופן מבעלי חיים הוא משום שחושש שמא תמות, ורבי יהודה מתיר משום שאינו חושש למיתה. **הגמרא מקשה שהרי מצאנו להיפך:**

למדנו במשנה במס' גיטין - בת ישראל שנשואה לכהן, מותר לה לאכול תרומה. ואף אם הלך בעלה למדינת הים ואינה יודעת האם הוא חי או לא, מותר לה לאכול תרומה. (אשת כהן שהיא ישראלית ואח"כ התאלמנה ואין לה בנים ממנו, אסורה לאכול תרומה).

והקשינו על המשנה מבריייתא - כהן שנתן גט לאשתו הישראלית ואמר לה שהרי זה יהיה גט שעה אחת לפני מיתתי (הוא עשה כן כדי שאם הוא ימות פתאום שלא תזדקק אשתו לחליצה), אשתו אסורה לאכול בתרומה כבר כעת, שמא הוא ימות בעוד שעה וכעת היא השעה שקודם מיתתו, ונמצא שהיא כבר מגורשת ואסורה לאכול תרומה. ע"כ הבריייתא. וא"כ קשה שמהבריייתא משמע שחוששים למיתה ואילו מהמשנה משמע שלא חוששים למיתה.

ותירץ אב"י - שהמשנה בגיטין היא כדעת רבי מאיר שלא חושש למיתה, והבריייתא היא כדעת רבי יהודה החושש למיתה. וכפי שלמדנו בבריייתא - הלוקח יין מהכותים (= לפני שגזרו לאסור את יינם משום יין נסך, וסתם כותים אינם מפרישים תרומות ומעשרות), ואין לו כלים כדי להפריש לתוכם את התרומות והמעשרות, יכול להפריש בצורה הזו: אומר 'שני לוגין שאני עתיד להפריש תרומה מתוך מאה הלוגין שבכלי הרי הן תרומה גדולה' (= ובכך חל על שני הלוגין שם של 'תרומה גדולה'), 'והנשאר מהמאה לוגין יתחלק למאה חלקים שווים, עשרה חלקים מתוכם יהיו מעשר ראשון ותשעה חלקים מתוכם (= עשירית מתשעים החלקים הנותרים) יהיו מעשר שני'. ואח"כ הוא מחלל את המעשר שני על מעות ומותר לו לשתות את היין מיד (= לפני שהפריש בפועל את התרומות והמעשרות), ולאחר זמן יפריש אותם מהחבית ואז יתברר למפרע שהיין המופרש הוא תרומה ומעשר. זו דעת רבי מאיר, לפי שאינו חושש שמא יבקע הנוד. ולדעת רבי יהודה (ורבי יוסי ורבי שמעון) אסור לעשות כן, לפי שיש לחשוש שמא יבקע הנוד של היין לפני שיפריש, ונמצא שהוא שתה טבל.

עד כאן הקושיא של הגמרא. מכל הנ"ל מוכח שלדעת רבי מאיר לא חוששים למיתה ולדעת רבי יהודה חוששים, שהרי לדעתו חוששים אפילו שמא יבקע הנוד וכל שכן שחוששים למיתה. וזה להיפך מדברי אב"י לעיל.